

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจ
ชุมชนเขตนบุรี โดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน
ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ดร.สมจินตนา จิรายุกุล และ ดร.วิสิทธิ์ โพธิ์วัฒน์
2558

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพและปัจจัยเงื่อนไขการบริหารจัดการและการออกแบบผลิตภัณฑ์
ของวิสาหกิจชุมชนเขตนบุรี 2) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดีของวิสาหกิจชุมชนเขตนบุรี
โดยชุมชนมีส่วนร่วมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์
ของวิสาหกิจชุมชนเขตนบุรี โดยกรณีศึกษา คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมบดิน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ปลาตะเพียนฉลุไทยลายวิจิตร ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้นำและสมาชิกกลุ่มรวม 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แนวคำถามการสนทนากลุ่ม และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม
แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีองค์ความรู้ภูมิปัญญา คุณค่าความเชื่อ
ด้านศาสนาและวิถีวัฒนธรรม มีเครือข่ายทางสังคม การดำเนินชีวิตเรียบง่ายยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การ
บริหารจัดการการผลิตนำองค์ความรู้เดิมมาพัฒนาต่อยอด การเงินยังไม่มีระบบ การตลาดจำหน่ายตามสถานที่จัด
แสดงสินค้า บุคลากรสืบทอดในครอบครัว ปัจจัยที่ส่งเสริม ได้แก่ องค์ความรู้ภูมิปัญญา ความสัมพันธ์ในกลุ่มและ
ชุมชน คุณค่าความเชื่อในศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์สินค้า
การออกแบบผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมจากภาครัฐ และการขยายช่องทางการจำหน่าย การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
ในการบริหารจัดการที่ดีดำเนินการตามขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนการวางแผน (plan) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติการและสังเกตผล
(act and observe) 3) ขั้นตอนสะท้อนความคิด (reflect) ในการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ การผลิต การตลาด การเงิน และ
บุคลากร เริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการ ปฏิบัติการศึกษาดูงานหลักเศรษฐกิจพอเพียง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ
ด้านการเงิน การตลาด และร่วมสร้างทายาททางธุรกิจ ผลการพัฒนาด้านการผลิต กลุ่มขนมบดินได้พัฒนา ตกแต่ง
หน้าขนมบรรจุในบรรจุภัณฑ์ใหม่ที่ได้จากงานวิจัยนี้ กลุ่มปลาตะเพียนฉลุไทยลายวิจิตรได้พัฒนาลดเวลา
ปลาตะเพียนและบรรจุในบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบใหม่ การทำบัญชีรับจ่ายมีระบบและต่อเนื่อง เพิ่มช่องทางการ
จำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์และทายาทธุรกิจร่วมพัฒนาสืบทอดกิจการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การออกแบบ
ผลิตภัณฑ์โดยวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ อบรมการออกแบบภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ปฏิบัติการพัฒนาออกแบบบรรจุภัณฑ์
และตราสัญลักษณ์ สื่อสารเรื่องราว คุณค่าทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ลงในตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ของสินค้า
การพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถพึ่งตนเอง มีความร่วมมือกันในชุมชน
และร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

คำสำคัญ : กระบวนการเรียนรู้, การบริหารจัดการ, เศรษฐกิจชุมชน, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

The Development of Learning Process in Good Management and Product Design of Dhonburi District Community Enterprise by Community Participation for Enhancing the Strength of Sustainable Community Economy based on The Philosophy of Sufficiency Economy.

Dr. Somjintana Jirayukul , Dr. Wisit Phothiwat

2015

The objectives of this research were to study 1) the conditions and factors of management and product design of Community Enterprise in Dhonburi District 2) to develop the learning process of good management by Community Participation for Enhancing the Strength of Sustainable Community Economy based on The Philosophy of Sufficiency Economy 3) to develop the learning process of product design by case study, which were Bo-din folk cake community enterprise and Palm Leafed-Fishshaped Ornament community enterprise. The participants were leader and members of the community total 20 people. The research tools were in-depth questionnaire, guideline for focus group discussion, participation and non participation observation, and satisfaction questionnaire. For data analysis, the content analysis was applied. As the result , it was found out that the conditions of management of community enterprise were local wisdom, value and belief of religion and culture style, social network, and simple living in sufficient economy. On the management of the production, new knowledge for development further was found. For the finance, there was no system. However, marketing has been performed at the displayed places and the personnel were descended within the families. The promote factors were local wisdom, the relations in group and community. On the other hand, the obstacle factors were lack of product relations, product design, public promotion, and increasing of sales channel. The development of learning process in good management had been done according to these steps: 1) Planning 2) Act and Observe 3) Reflect in 4 dimension of management: production, marketing, finance, and personnel starting from the analysis of needs, study of sufficient economy, workshop in finance, marketing and promote business heirs. As the result of development, it was found that for the production the Bo-din folk cake community enterprise had developed their product by decorate the top image of their product in many designs. Palm Leafed-Fishshaped Ornament had better designs and packed the product in new style. Their account books of income and expense have kept systematically and continuously. The sale channels have been increased by online media and their business descendants joined together in development and descending the businesses. The development of learning process of product design has planning on product analysis, training on the design of product image, action of developing and design the package and symbol, create visual arts and identities for product, communication on the story, background, value of culture and lifestyle in the brand symbol and packaging. For sufficiency economy, both community enterprises have self-reliance and have been increased participating in community.

Keywords: Learning Process, Management, Community Economy ,the Philosophy of Sufficiency Economy